

Dato: 17.04.2018 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 18/9661 J.post ID: 18/85713
Saksbehandler: Bjørn Røed
Saksansvarlig: Stein Erik Skilhagen

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Formannskapet	24.04.2018	074/18
Kommunestyret	02.05.2018	047/18

Høring - ekspertutvalgets forslag om nye oppgaver til fylkeskommunene

Kommunestyret-02.05.2018- 047/18

Vedtak:

Rådmannens forslag til høringsuttalelse om nye oppgaver til fylkeskommunene vedtas som Bærum kommunes hørings svar med følgende tillegg:

Store kommuners mulighet for å overta ansvaret for fylkeskommunale oppgaver, for eksempel videregående skoler, bør styrkes. Forutsetningen må være at nye oppgaver fullfinansieres.

Formannskapet-24.04.2018- 074/18

Innstilling:

Rådmannens forslag til høringsuttalelse om nye oppgaver til fylkeskommunene vedtas som Bærum kommunes hørings svar med følgende tillegg:

Store kommuners mulighet for å overta ansvaret for fylkeskommunale oppgaver, for eksempel videregående skoler, bør styrkes. Forutsetningen må være at nye oppgaver fullfinansieres.

Rådmannens forslag til vedtak:

Rådmannens forslag til høringsuttalelse om nye oppgaver til fylkeskommunene vedtas som Bærum kommunes hørings svar.

SAKEN I KORTE TREKK

Formål og bakgrunn

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sendt på høring rapporten [Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene](#).

Da Stortinget behandlet stortingsmeldingen om regionreform ([Meld. St. 22 \(2015–2016\)](#)) ba Stortinget regjeringen sette ned et ekspertutvalg som skal foreslå ytterligere oppgaver til fylkeskommunene.

Utvalgets mandat var å vurdere oppgaver hos staten som kan overføres til fylkeskommunalt nivå. Forslagene skal kunne styrke fylkeskommunenes samfunnsutviklerolle, gi en mer brukervennlig forvaltning, en bedre offentlig ressursbruk, og bedre tjenester for innbyggere og næringsliv. Utvalget leverte sin rapport 1. februar 2018.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet ønsker at berørte og interessenter skal få anledning til å vurdere helheten i utvalgets forslag, før regjeringen tar stilling til forslagene. Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender derfor rapporten fra ekspertutvalget på høring. **Høringsfrist er onsdag 9. mai 2018.**

Redegjørelse

Ekspertutvalget har videreutviklet [Oppgavefordelingsutvalgets retningslinjer](#) for fordelingen av oppgaver mellom forvaltningsnivåene, og vurdert oppgaver og ansvar etter følgende fem retningslinjer:

1. Oppgaver bør legges så nært innbyggerne som mulig, men på et så høyt nivå som nødvendig for å sikre en kostnadseffektiv oppgaveløsning.
2. Det myndighetsorgan som er tillagt ansvar og beslutningskompetanse for en oppgave, skal også ha fagmiljøet tilknyttet oppgaven og ansvaret for å finansiere utgiftene til oppgaveløsningen.
3. Oppgaver som krever utøvelse av politisk skjønn og vurdering bør legges til folkevalgte organer.
4. Oppgaver som krever stor grad av samordning, og/eller oppgaver som har store kontaktflater med hverandre, bør legges til samme forvaltningsorgan.
5. Oppgaver som av ulike årsaker ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske forhold, bør være et statlig ansvar. Staten bør ha ansvaret for oppgaver som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning.

Ekspertutvalget påpeker at det er to utfordringer i det regionale styringssystemet:

- Vekst og spesialisering i den statlige forvaltningen, særlig i direktoratene, har skapt en sektorisert forvaltning.
- Det er mange kommuner som er små, og som mangler viktig kompetanse.

Ekspertutvalget mener at disse utfordringene har en felles løsning: Større fylkeskommuner med større oppgaver og ansvar. Flere oppgaver til fylkeskommunene vil også gi et annet veilednings- og oppfølgingsregime overfor kommunene.

Ekspertutvalget forslag innebærer at fylkeskommunene får forvaltningsansvar for relevante tilskudds- og prosjektmidler innenfor de oppgaveområdene som foreslås overført. Samlet foreslås det overføring av om lag 24 milliarder kroner per år fra staten til fylkeskommunene, herav overføringer til drift av institusjoner som foreslås overført i sin helhet til fylkeskommunene på om

lag 9 milliarder kroner.

Ekspertutvalget foreslår at fylkeskommunene bør overta oppgaver innen blant annet

- Samferdsel
- Næring, kompetanse og integrering
- Helse og levekår
- Klima, miljø og naturressurser
- Kultur og kulturminnevern

Ekspertutvalgets forslag medfører blant annet nedleggelse av fem statlige institusjoner: [IMDi](#) (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet), [Kompetanse Norge](#), [Statped](#), [Distriktsenteret](#) og [Siva](#) (Selskapet for industrivekst). [Bufetat](#) (Barne-, ungdoms- og familieetaten) nedlegges, mens [Bufdir](#) (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet) opprettholdes.

Utvalgets foreslår at ansvar for kjøp av fylkesinterne togruter og kjøp av togruter mellom Østfold/Buskerud/Akershus, Telemark/Vestfold, Hedmark/Oppland og Oslo, som i dag ligger til Jernbanedirektoratet, overføres til fylkeskommunene.

Utvalget foreslår også overføring av sams veiadministrasjon – utvalget viser til regjeringens allerede iverksatt utredning. Videre foreslås det å overføre forvaltningsoppgaver knyttet til klima-, miljø- og landbruk fra Fylkesmannen.

Under «Mer om saken» er det en fyldigere oversikt over ekspertutvalgets forslag.

Rådmannens vurdering

Rådmannen støtter de fem retningslinjene ekspertutvalget har lagt til grunn for sitt forslag, og med det også hovedtrekkene i de forslag som er lagt frem.

Rådmannen foreslår at kommunen leverer et kort høringssvar, hvor Bærum kommune i hovedsak støtter utvalgets forslag og de premisser som ligger til grunn for forslagene.

På to områder vil rådmannen foreslå at kommunens høringssvar gir uttrykk for motforestillinger. Det gjelder forslaget om økt planmyndighet til fylkeskommunen og forslaget om en utredning om overføring av barnevernsoppgaver til det fylkeskommunale nivået.

Rådmannen foreslår at det i Bærum kommunes høringssvar presiseres at Bærum kommune legger stor vekt på prinsippet om at oppgaver bør legges så nært innbyggerne som mulig, og at dette sett fra Bærum kommunes perspektiv bør innebære at det ikke på noe område vurderes å flytte oppgaver eller myndighet fra kommunene til fylkeskommunene.

Fylkeskommunene tilføres nye veilednings- og oppfølgingsoppgaver overfor kommunene. Det kan være positivt at flere slike oppgaver samles i et organ – det kan medføre styrket kompetanse og bedre koordinering av veilednings- og tilsynsfunksjoner. Samtidig kan en slik styrking av fylkeskommunens ansvar for veiledning og tilsyn med kommunene medvirke til å skape et inntrykk av at fylkeskommunen er i en overordnet posisjon i forhold til kommunene. Det er verdt å minne om at kommunene er selvstendige enheter som er likeverdige/sideordnet med fylkeskommunene, ikke underordnet. Rådmannen har imidlertid ikke funnet grunn til å si noe om dette i forslaget til høringssvar.

Beslutningspunkter

Saken handler om å ta stilling til innholdet i hørings svar til Kommunal- og moderniseringsdepartementet høring om rapporten [Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene](#).

DEL 2 – MER OM SAKEN:

Nærmere om endringsforslagene

Her en noe mer detaljert oversikt over de viktigste endringsforslagene fra ekspertutvalget:

Næring, kompetanse og integrering

- Offentlige midler som i dag går til virkemiddelapparatet, kanaliseres via fylkeskommunen.
- Minst halvparten av midlene til Innovasjon Norge. Fylkeskommunenes eierandel i IN økes til mellom 50 og 66 prosent.
- Halvparten av midlene til næringsrettet forskning som i dag ligger til Forskningsrådet. Midlene forvaltes etter modell av Regionale forskingsfond.
- Oppgavene og virkemidlene som i dag ligger til Siva overføres fylkeskommunene. Siva legges ned.
- Regionalt næringsprogram, inkl. ansvar for midler til investeringer og bedriftsutvikling i landbruket (IBU-midlene).
- Ansvar og oppgaver i Distriktssenteret overføres fylkeskommunen. Distriktssenteret nedlegges.
- Oppgavene og virkemidlene knyttet til karriereveiledning som i dag ligger til Kompetanse Norge og NAV.
- Tilskudd til voksenopplæring og livslang læring fra Kompetanse Norge. Nasjonale oppgaver i Kompetanse Norge kan overføres til Utdanningsdirektoratet. Kompetanse Norge nedlegges.
- Ansvar for store deler av oppgavene som i dag ligger til IMDi, herunder veiledning av kommunene, utbetaling av tilskudd til kommunene, kompetansetiltak og bosetting: Tilskudd til etablerersentre, trainee-ordninger, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, Jobbsjansen, m.m. som ligger i IMDi. IMDi legges ned.

Klima, miljø og naturressurser

Ansvar for klima- og miljøoppgavene som i dag ligger til fylkesmannen, med unntak av forurensingsområdet og oppgaver knyttet til kontroll, tilsyn og klage:

- Artsforvaltning
- Verneområdeforvaltning
- Friluftsliv
- Klima/klimatilpasning

Relevante tilskuddsordninger som i dag forvaltes av Miljødirektoratet (tilskudd til ulike klimatiltak)

Samferdsel

- Kjøp av fylkesinterne togruter og kjøp av togruter mellom henholdsvis Østfold/Akershus/Buskerud, Telemark/Vestfold, Hedmark/Oppland og Oslo.

- Ansvar for forvaltning av tilskudd til utbygging av bredbånd.

Kultur og kulturminnevern

- Samtlige institusjoner med regionalt nedslagsfelt innenfor musikk, scenekunst og opera som i dag ligger til Kulturdepartementet.
- Prosjektmidler og driftsstøtte til institusjoner og arrangementer av lokal eller regional karakter som i dag ligger til Norsk Kulturråd.
- Flertallet av muséene.
- Forvaltning av spillemidler til kultur og idrett.
- Ansvar for hovedmengden av førstelinjeoppgaver på kulturminnefeltet som i dag ligger til Riksantikvaren.

Helse og levekår

- Folkehelseoppgavene som i dag ligger til fylkesmannen, med unntak av oppgaver knyttet til tilsyn.
- Tilskuddsordninger med relevans for lokalt og regionalt folkehelsearbeid som i dag ligger til Helsedirektoratet og fylkesmannen.
- Barnevernsinstitusjoner og fosterhjem, samt familievernet, som alle ligger i Bufetat.
- Pedagogisk-psykologiske støttetjenester som i dag ligger til Statped. Veiledning og støttetjenester overfor kommuner. Øvrige oppgaver overføres til Udir. Statped legges ned.'

Rådmannens vurdering

Rådmannen støtter de fem retningslinjene ekspertutvalget har lagt til grunn for sitt forslag, og med det også hovedtrekkene i de forslag som er lagt frem.

Ekspertutvalgets forslag er vurdert av ulike fagmiljøer i kommunen. Fagmiljøenes er generelt positive til ekspertutvalgets forslag. På noen områder fremkommer en viss bekymring for at det skal bli vanskeligere å sikre en samordnet og helhetlig praksis og unngå dobbeltarbeid, når ti regioner skal dele oppgaver som har vært samlet i en enkelt statlig myndighets ansvarsområde. Samtidig påpekes at en må forutsette at fylkeskommunene nå blir så store at de er i stand til å koordinere og sikre helhet, samtidig som man kan oppnå fordeler ved lokal forankring og det at oppgaver løses så nært innbyggerne som mulig. Rådmannen foreslår at det i høringssvaret påpekes at når oppgaver som tidligere har vært samlet i en enhet nå fordeles på ti fylkeskommuner, må det legges stor vekt på god koordinering for å sikre og opprettholde erfaringsoverføring, nettverksbygging og ressursutnyttelse.

Rådmannen foreslår at kommunen leverer et kort høringssvar, hvor Bærum kommune i hovedsak støtter utvalgets forslag og de premisser som ligger til grunn for forslagene.

På to områder vil rådmannen foreslå at kommunens høringssvar gir uttrykk for motforestillinger: Rådmannen foreslår at Bærum kommune ikke støtter forslaget om økt planmyndighet til fylkeskommunen eller en utredning om overføring av barnevernsoppgaver til det fylkeskommunale nivået.

Om planmyndighet sier ekspertutvalget blant annet «Fylkeskommunene har et potensial til å forsterke sin rolle som partner og veileder for kommunene. Fylkeskommunene kan i større grad enn i

dag støtte opp under kommunalt utviklingsarbeid – for eksempel gjennom å bidra med fagkompetanse, veiledning og/eller i enda større grad delta som partner i kommunenes utviklings- og planarbeid.»

Rådmannen er bekymret for at det kan være starten på en utvidelse av fylkeskommunenes myndighet på bekostning av kommunalt selvstyre når utvalget foreslår «at det i pbl åpnes for at fylkeskommunen (etter anmodning fra aktuelle kommuner eller pålegg fra staten) i tillegg til staten kan tre inn i myndigheten til kommunestyret og utarbeide plan etter bestemmelsene for kommunal plan med juridisk bindende virkning.»

Bærum har tidligere vært opptatt av å vurdere overtakelse av noen statlige barnevernopp-gaver, for å kunne oppnå en mer brukervennlig forvaltning, bedre offentlig ressursbruk og bedre tjenester. Etter rådmannens vurdering kan noen av dagens statlige barnevernopp-gaver overføres til Bærum kommune. Det statlige familievernet har funksjon og oppgaver nært knyttet opp til kommunens helsetjenester, helsestasjon, helsesøster psykisk helse, og bør kunne vurderes overført til Bærum kommune.

Rådmannen er bekymret for forslaget om at det bør utredes overføring av barnevernsopp-gavene som i dag ligger til kommunene, til fylkeskommunen. Sett fra Bærum kommunes perspektiv ville det være mer naturlig å utrede overføring av flere barnevernsopp-gaver til større kommuner som for eksempel Bærum kommune.

Rådmannen foreslår at det i Bærum kommunes hørings-svar presiseres at Bærum kommune legger stor vekt på prinsippet om at opp-gaver bør legges så nært innbyggerne som mulig, og at dette sett fra Bærum kommunes perspektiv bør innebære at det ikke på noe område vurderes å flytte opp-gaver eller myndighet fra kommunene til fylkeskommunene.

Rådmannens forslag til hørings-svar

Rådmannen har utarbeidet nedenstående forslag til hørings-svar. Ved behandlingen i kommunestyret kan teksten justeres eller suppleres dersom kommunestyret ønsker å gi andre signaler eller kommentere andre forhold enn de som omfattes av dette forholdsvis overordnede forslaget til hørings-svar.

Rådmannen foreslår at Bærum kommune sender følgende hørings-svar:
Bærum kommune støtter de fem retningslinjene ekspertutvalget har lagt til grunn for sitt forslag, og med det også hovedtrekkene i utvalgets forslag til desentralisering av opp-gaver fra staten til fylkeskommunene.

Bærum kommune vil påpeke at når opp-gaver som tidligere har vært samlet i en enhet nå fordeles på ti fylkeskommuner, må det legges stor vekt på god koordinering for å sikre og opprettholde erfaringsoverføring, nettverksbygging og ressursutnyttelse.

Bærum kommune legger stor vekt på prinsippet om at opp-gaver bør legges så nært innbyggerne som mulig. Sett fra Bærum kommunes perspektiv bør dette innebære at det ikke vurderes å flytte opp-gaver eller myndighet fra kommunene til fylkeskommunene.

Bærum kommune støtter ikke ekspertutvalgets forslag om «at det i pbl åpnes for at fylkeskommunen (etter anmodning fra aktuelle kommuner eller pålegg fra staten) i tillegg til staten kan tre inn i myndigheten til kommunestyret og utarbeide plan etter bestemmelsene for kommunal

plan med juridisk bindende virkning.»

Bærum kommune støtter ikke ekspertutvalgets forslag om at det bør utredes overføring av barnevernsoppgavene som i dag ligger til kommunene, til fylkeskommunen. Sett fra Bærum kommunes perspektiv ville det være mer naturlig å utrede overføring av flere barnevernsoppgaver til større kommuner som for eksempel Bærum kommune.

Behandlingen i møtet 02.05.2018 Kommunestyret

Forslag fremmet av Nikki Schei, MDG

Bærum kommune mener at Fylkesmannens innsigelsesmyndighet knyttet til klima, miljø og naturressurser bør beholdes.

Votering:

Nikki Scheis forslag fikk 5 stemmer (3MDG, 2SV, R) og falt.

Innstillingens første setning ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens andre setning (tillegget) ble vedtatt mot 13 stemmer (10Ap, 2SV, R).

Kommunestyret-02.05.2018- 047/18:

Vedtak:

Rådmannens forslag til høringsuttalelse om nye oppgaver til fylkeskommunene vedtas som Bærum kommunes hørings svar med følgende tillegg:

Store kommuners mulighet for å overta ansvaret for fylkeskommunale oppgaver, for eksempel videregående skoler, bør styrkes. Forutsetningen må være at nye oppgaver fullfinansieres.

Behandlingen i møtet 24.04.2018 Formannskapet

Forslag fremmet av Nikki Schei, MDG

Bærum kommune mener at Fylkesmannens innsigelsesmyndighet knyttet til klima, miljø og naturressurser bør beholdes.

Forslag fremmet av Morten Skauge, H

Store kommuners mulighet for å overta ansvaret for fylkeskommunale oppgaver, for eksempel videregående skoler, bør styrkes. Forutsetningen må være at nye oppgaver fullfinansieres.

Votering:

Nikki Scheis forslag fikk 1 stemme (MDG) og falt.

Morten Skauges forslag ble vedtatt mot 4 stemmer (3Ap, SV).

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet-24.04.2018- 074/18:

Innstilling:

Rådmannens forslag til høringsuttalelse om nye oppgaver til fylkeskommunene vedtas som Bærum kommunes hørings svar med følgende tillegg:

Store kommuners mulighet for å overta ansvaret for fylkeskommunale oppgaver, for eksempel

videregående skoler, bør styrkes. Forutsetningen må være at nye oppgaver fullfinansieres.